

Purcell Henry (1659?-1695)

To najwybitniejszy angielski kompozytor wczesnego [baroku](#), autor słynnej opery *Dido and Aeneas*. W Anglii uzyskał sławę geniusza już za życia, a po śmierci nazwano go *brytyjskim Orfeuszem*

Niewiele wiadomo o jego życiu, większość faktów udaje się ustalić tylko z większą lub mniejszą dozą prawdopodobieństwa. Nie ma nawet stuprocentowej pewności co do daty urodzin (prawdopodobnie urodził się 10 września 1659 roku w Londynie), gdyż nie zachowała się metryka. Jego ojcem był Henry Purcell senior albo Thomas Purcell, muzyki królewscy. Prawdopodobnie też miał trzech braci.

Na jego dzieciństwo przypada bardzo burzliwy pod względem historycznym czas. Anglia ogarnięta była wojną domową, po śmierci Olivera Cromwella nastąpiła restauracja monarchii Stuartów (1661 r.). Za życia Purcella Londyn dotknęła także epidemia (1665 r.) i pożar (1666 r.). Wszystko to nie pozostało bez wpływu na sytuację instytucji muzycznych, jednak Chapel Royal, z którą była związana rodzina Purcellów, została niezwłocznie reaktywowana przez Karola II. Prawdopodobnie ok. 1668 roku Purcell został członkiem tamtejszego chóru chłopięcego kierowanego przez Henry'ego Cooke'a, a następnie przez Pelhama Humfryeya, ucznia [Jean-Baptiste'a Lully'ego](#). Najprawdopodobniej pod ich kierunkiem odbył Purcell pierwsze studia muzyczne, uczył się śpiewu i gry na instrumentach klawiszowych. Po mutacji w 1673 roku opuścił chór i został asystentem Johna Hingestona, nadzorca dworskiego instrumentarium. Przypuszcza się też, że jednocześnie studiował dalej pod kierunkiem Johna Blowa, kompozytora i organisty w Westminster Abbey oraz Matthew Locke'a, kompozytora zespołu muzyków dworskich pt. Twenty-Four Violins. Po śmierci trzech swych mentorów przejął ich stanowiska. W drugiej połowie lat 70. zaczął też komponować, a jego pierwszy anthem (forma kompozycji kościelnej) pochodzi z 1677 roku. Natomiast w 1680 roku zadebiutował Purcell jako twórca okolicznościowych dzieł [wokalnoinstrumentalnych](#), przeznaczonych na dworskie uroczystości. Powierzono mu tworzenie ód powitalnych na powrót króla po dłuższej

nieobecności do Londynu.

W 1680 roku kompozytor ożenił się z Frances Peters, a jego syn Edward został później królewskim muzykiem. Za panowania Jakuba II dalej wykonywał swe obowiązki, choć nie nosił już tytułu kompozytora, a nawet zaniedbywano wypłacanie mu pensji. Po tzw. sławetnej rewolucji w 1688 roku, został Purcell nadwornym muzykiem Wilhelma III i Marii II. Po raz kolejny zmienił się wówczas status muzyki na dworze, a do jego obowiązków należało teraz pisanie ód na urodziny królowej.

Henry Purcell, The Fairy Queen (I akt)

Miał więcej czasu i mógł zająć się także innymi projektami. Podejmował prace edytorskie w wydawnictwie Henry'ego Playforda, w którym publikował także własne dzieła, uczył innych i zwrócił się w stronę muzyki teatralnej. Pierwsze tego typu dzieło Purcella to *Theodosius* do sztuki Nathaniela Lee z 1680 roku, ale prawdziwy ich wysyp nastąpił dekadę później. W ostatnich pięciu latach swego życia tworzył głównie dla teatrów londyńskich, osiągając wielkie sukcesy. Najbardziej znanym dziełem dramatycznym Purcella jest trzyaktowa [opera](#) *Dido and Aeneas*. Okoliczności premiery tego dzieła są niepewne, wiadomo jednak, że w 1689 roku została wykonana w żeńskiej szkole w Chelsea. Pisał też Purcell tzw. semi-opery, czyli sztuki teatralne z opracowanymi muzycznie epizodami. Najśłynniejsze z nich to *Dioclesian* (1690 r.), *King Arthur* (1691 r.) czy *The Indian Queen*, która po śmierci kompozytora została ukończona przez jego brata, Daniela. Powstawały też maski, czyli fragmenty muzyczne na ogół nie powiązane treściowo z akcją sztuki. Ich seria zawarta jest np. w *The Fairy-Queen*, będącej adaptacją *Snu nocy letniej* Szekspira.

Do najważniejszych dzieł ostatnich lat życia Purcella należą ody, jak *Hail, bright Cecilia* (1692 r.), oda na urodziny królowej Marii — *Come, ye sons of art, away* (1694 r.) oraz oda żałobna dla niej (zmarła niespodziewanie na ospę). Rok później w pełni sił twórczych zmarł także kompozytor (21 listopada 1695 roku w Londynie). Pochowano go w Westminster Abbey u stóp [organów](#), a uroczystościom towarzyszyła ta sama muzyka, którą skomponował na pogrzeb królowej.

dr hab. Iwona Lindstedt

Ciekawostki

Okoliczności śmierci Purcella są legendarne. Podobno przeziębił się fatalnie i dostał zapalenia płuc, gdy — ulubionym zwyczajem — spędzał noc z kompanami.

Purcell pisał także muzykę instrumentalną. Najbardziej znane są jego [sonaty](#) triowe, ale stworzył też wiele dzieł solowych na instrumenty klawiszowe.

Do posłuchania w Kanonie Muzykoteki Szkolnej:

- [Aria z opery *Dydona i Eneasz*: *When I am laid in earth*](#)